СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 109. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 10-го травня 1940. No. 109. Jersey City, N. J., Friday, May, 10, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАПЕРЕЧУЄ МИРОВІ ЗАХОДИ

ВАШИНГТОН. — Секретар президента Рузвелта, Ерлі, в імені президента заперечив вістку, що при... шла була до Америки з Риму, начебто президе... зробив пропозицію Мусолінієві в цілі поновно... ступу на осягнення миру в Европі. Рузвелт, бути ... ередником, але Мусоліні цю пропозицію бути ... ередником, але Мусоліні щю пропозиґію відкину... В тих вістках, казав Ерлі, нема ні тіни правди.

ІТАЛІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

ВАШИНГТОН. — Італійський амбасадор у Ваш...оні заперечив вістку, що розійшлась в амери...ьких ґазетах, начеб Італія перепачковувала до Ні... чни ті продукти, які вона купує в Америці. Ам...садор сказав, що Італія купує нині в Америці бі...ьше, ніж передтим, не тому, що вона для Німеччини це нишком доставляє, тільки тому, що внаслідок війни в Европі вона не може багатьох покупок робити в европейських краях, тільки мусить їх робити в Америці.

ХОЧУТЬ ДИКТАТОРА.

БРИДЖПОРТ (Конетикот). — Перед зібранням 400 членів заступниця голови Федерації Жіночих Клюбів, пані Гвайтгорст, заявила, що жінки серед згаданої Федерації нераз висловлювались перед нею, що хотіли би бачити в Америці при владі диктатора. Деякі з них отверто висказували захоплення до Гітлера. Серед тих, що хотілиб диктатури, була предсідниця одного університету й інші високо поставлені особи. Гвайтгорст закликала приявних жінок ставати активними в суспільнім життї і поборювати перевертні струї в Америці. Вона далі радила не дуже критикувати теперішній уряд, навіть коли він має недомагання, бо тою нещадною критикою можна тільки знеохотити молодь та викликати в неї недовіря до теперішньої системи взагалі.

НАГЛО ПОЧУВ.

ВАШИНГТОН. — Конґресмен Шуц, який від уродження був на одно вухо цілком глухий, а на друге трохи, нагло дістав слухового потрясення, коли в часі дебати в конґресі через голосник заговорив конґресмен Табер, що відзначається своїм сильним голосом. Це слухове потрясення було таке велике, що Шуц вибіг на коридор і там, приголомшений, сів на лавці. По якімсь часі він звернувся знов до салі нарад і там переконався, що відзискав слух на глухе вухо, а також відчув поправу слуху в другім вусі.

ХТО ЗИСКАЄ НА ВІЙНІ.

ОТАВА. — Канадійський економіст Ф. Горнінґ заявив, що по війні Канада вирине економічно далеко сильніша, ніж вона була передтим. Причиною її економічного зросту буде те, що в часі війни їй прийдеться виконувати важну промислову ролю і в той спосіб вона розбудує свій промисл та притягне до себе великі жучі капітали. Тепер у Канаді Америка має своїх вкладів на чотири біліони долярів.

ЗАМОРДУВАЛИ ДОСЛІДНИКА.

ВЕСТФІЛД (Масачусетс). — Невідомі справники замордували одного з найкращих американських хеміків, знавців людського корму, Люіса Алина. Він придумав формулу, при попочі якої можна було знаменито конденсувати корм. Замітне те, що аґенти одної чужої держави звертались до нього з пропозиціями, щоб він ту формулу їм продав. Бо вона може бути дуже добре використана для военних цілей. Але він відмовився. 24 години після одного побачення з тими аґентами його замордовано вистрілом просто в серце. Поліція ствердила, що вбивник притиснув дуло револьвера до самого серця Алина і тоді випалив. Коли його жінка збігла вниз, то крім раненого чоловіка не знайшла нікого. Чоловік закликав до неї, щоб скоро повідомила поліцію, і зараз помер. Погрози вбивства невідомі справники передавали Алинові вже передтим. Поліція покищо держить у тайні назву цеї чужої держави. Лябораторію Алина стережуть день і ніч поліцаї.

БУРЛИВЕ ПЕРЕСЛУХАННЯ ПЕРЕД ДАЄСОМ.

ВАШИНГТОН. — Перед комітетом Даєса зізнавав голова нюйорської юнії транспортових робітників, Майкел Квил, якого дехто вважав комуністом. Квил заперечував, що він комуніст, але також говорив, що мир Сталіна і Гітлера його не обходить, бо він в першу чергу має на увазі те, що дїється в Америці. На запит, чи він воював би по боці Америки, якби та пішла в війну з Советами, Квил відповідав, що така війна не грозить. На запит, чи воював би по стороні американського війська, якби його вислано до Европи, казав, що він є проти такої висилки і воював би тільки в такім випадку, якби хто наїхав на Америку. Далі Квил почав горячкуватись і ображувати комітет. На приказ Даєса поліція його викинула з салі переслухань.

ЛІКУЮТЬ УМОВІ НЕДУГИ ЗАПРИСКУВАННЯМ ІНСУЛІНИ

На річних зборах Медичного Союзу Стейту Ню Йорк, що відбувся в Ню Йорку, два лікарі зо стейтового шпиталю для умово хорих говорили про досвіди з лікуванням умово недужих заприскуванням інсуліни.

Заприскування інсуліни, говорили вони, викликує в хорого щось у роді удару. Давніше заприскували хорим багато інсуліни за одним разом. Тепер показалося, що краще заприскувати її багато разів малими дозами.

САМОГУБСТВО, ЧИ ВБИВСТВО?

В Амитівилі, на Лонг Айленді, знайдено в його троку тіло бувшого начальника поліції Вилйема Клейна. Поліція думала спершу, що він умер на удар серця, на котре він здавна хорував, але вона відкрила, що з машини проведена була до кабіни шофера ґумова рурка. Вона приписує, що Клейн міг про неї нічого не знати.

УПАВ З ЧЕТВЕРТОГО ПОВЕРХУ

Одна жінка в нюйорській дільниці Квінс вийшла з дому, щоби кинути лист, і лишила вдома самого свого 3-літнього сина. Коли вернулась додому, знайшла сина під домом, що лежав на подвірю. Він видно впав з мешкання на 4. поверсі. Прикликаний лікар ствердив, що хлопець має лише легке подрапання на роті, носі й лівій нозі. Зрештою він неушкоджений.

НАГОРОДА ДЛЯ РЕПОРТЕРА ЗА ВІДКРИТТЯ ЗЛОЧИНУ

Перед судом у Вилкс-Бері, Па., відбулася розправа проти повіту Лузерн за нагороду за відкриття злочину. Позивав Гарі Л. Стравп, гонолюлюський ґазетний репортер, бо, мовляв, він дав показання, на основі котрих арештовано в Гонолюлю Пітера Дуку за вбивство Алекса Кемпбела в Пистоні, Па., двацять літ тому, і засуджено його на досмертну вязницю. Репортер позивав за 2,500 долярів нагороди, визначеної повітом за дання такої інформації та проценти від тої суми. Лава присяжних суддів признала Стравпові нагороду й 700 долярів як проценти.

ВУЛИЙ ЯК ФАБРИКА

Нюйорський комісар рільництва й ринків порівнює вулий з фабрикою. Коли бджола збирає з квіту нектар, він поважно ріжниться від меду, як ми його знаємо. Нектар це властиво солоджена вода з малим додатком мінералів, оливи й запашних складників. Зложений у вулию нектар випаровує, як випаровує наприклад яворова патока. Це випарування додає медові сили й солодкости.

Нектар має 75% води. Тому бджоли мусять назбирати принаймні три фунти нектару, щоб дістати з нього один фунт меду. Бджоли заставляють нектар випаровувати, складаючи його в малій скількості в комірки воску по цьому вулию. Щоби приспішити випарування, вони помахують крильцями, чим справляють у вулию вітер. Як мід випарував до відповідної густоти, „дозрів", вони закривають комірки вощиною.

СТРАЙК СТУДЕНТІВ

У місті Рай коло Ню Йорку застрайкували ученики міської вищої школи, щоб заставити шкільну раду відновити контракт з Волтером Ґрейнджером, директором фізичного виховання в школі.

За словами заряду, з 640 студентів школи застрайкувало 475. У понеділок вони парадували по місті зо світлами й плякатами.

ДОПОМОГОВІ РОБІТНИКИ ЗНАЙШЛИ ЗОЛОТО

Пятнацять робітників, занятих при допомоговій праці для міста Синсинеті, Огайо, знайшли скринку зо старою золотою монетою. Вони віддали знайдене місту, а міський уряд віддав їм до розділу. Знахідка вартує півтретя тисячі долярів.

ПОЛІЦАЙ СТАЄ СВЯЩЕНИКОМ

Деніел Ґлісон, що в 1932 році виступив з нюйорської поліції, щоб віддатися студіям, має бути висвячений 24. червня в католицькій катедрі св. Патрика в Ню Йорку. Має тепер 38 літ.

ЧЕСЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ

ЛОНДОН. — З Анґлії відплили 140 чеських добровольців, щоб вступити до чеської армії в Франції.

НА ЗАХІДНЬОМУ ФРОНТІ СЛІДНА АКТИВНІСТЬ

ПАРИЖ. З того, що тепер діється на західньому фронті, заключають, що там скоро прийде до великої битви.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ДЕМОКРАТІЇ

БОФАЛО. — Пані Кимбал, бувша предсідниця „Йонґ Вімен Крисчен Асошіейшен", виголосила промову до пластунів і в тій промові сказала, що загроза для демократії ніколи не випливає зверху, тільки з середини. Коли люди самі, в нутрі того кола, в якім працюють, є деспотами, то вони вкінці той деспотизм доведуть до вершка. Тому демократію кожний повинен у першу чергу оборняти біля себе, в своїм власнім серці і поступованні.

ДИВНА ПРИЄМНІСТЬ

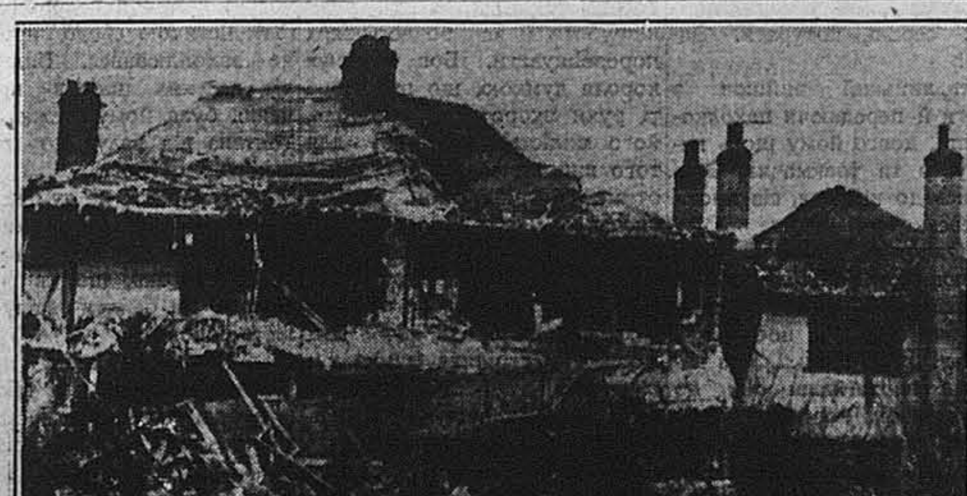
Поліція міста Ванкуверу, в Британійській Колюмбії, пошукує жінки, котра вколола довгою щпилькою четверо дівчат. Має вона коло 18 літ і за здогадами поліції любить завдавати дівчатам тілесні болі. Вона вдавала з себе шпитальну доглядачку і впросилася до дому одної з дівчат, щоб, мовляв, її нащіпити.

ДАЄ ЖІНЦІ СИҐНАЛ З ЛІТАКА

Боб Досон, летничий пільот одного летничого торговельного підприємства, признався, що від 5 літ він давав з повітря сиґнали жінці, коли він приїде до дому. Він умовився з жінкою, що коли, даючи сиґнал летничій стації про свій приїзд, скаже: „Досон, Юнайтид, Трип 10", то він приїде додому певним поїдом, а коли скаже: „Кептин Досон, Юнайтид, Трип 10", то це значить, що він їй зателефонує. Жінка слухал на своїм радіовім апараті цих рапортів і з них знала, що дізнавалася про пляни чоловіка.

НІБИ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ТОКИО. — Японська преса пише отверто, що згромадження фльоти Злучених Держав у Гонолюлю має на оці Японію, себто війну з нею.

ДЕ НІМЕЦЬ РОЗБИВСЯ.
Руїни анґлійського міста Клектон-он-Сі, як на нього впав німецький літак.

АНҐЛІЯ В БІЛЬШІЙ НЕБЕЗПЕЦІ ТЕПЕР, НІЖ У 1914 РОЦІ

ЛОНДОН. — Таке заявив у палаті послів Ллойд Джордж, британський премієр з часів першої світової війни, критикуючи теперішнього премієра Чеймберлина за те, що державний провід виявляє замало інціятиви і рішучости в провадженні війни з Німеччиною. Ллойд Джордж підкресляв, що тепер Росія не йде з аліянтами, та що Гітлер поставив Німеччину стратеґічно в положення, яке є далеко ліпше від того, яке має Анґлія, бо заняв Норвеґію і Данію. А від Швеції, казав він, годі чогось домагатись, коли Анґлія не дала відповідної помочи Чехословаччині, Польщі й Норвеґії, хоч ту поміч обіцяла

ЧИ СЛУХАТИ СТРАТЕҐІВ-АМАТОРІВ?

ЛОНДОН. — Британський міністер заграничних справ, Галіфакс, відповідаючи в палаті лордів на критику британської военної тактики, заявив, що тактика була добра, хоч не йшла по лінії тих аматорів, що хочуть бавитися в стратеґію і давати вказівки, як вести війну. Казав, що колиб критики знали всі подробиці, тоді інакше гляділиб на теперішні военні події.

ВИНА АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Винстон Чорчил, перший лорд адміраліції, завзятий довголітній критик політики Чеймберлина, таксамо завзято обороняв теперішній уряд і його тактику. Ствердив, що Німеччина перемогла хвилево в Норвеґії завдяки своїй летунській перевазі. Але, казав Чорчил, це сталося тому, що певні елементи в Анґлії не хотіли довгими роками дати себе переконати, що Анґлія мусить мати таку повітряну фльоту, яка перевищалаб подібні флвоти інших держав. Це не сталось і тепер треба це відпокутувати. Тому не можна було вислати на норвезькі води відповідної британської морської сили, щоб не наразити її на знищення з боку німецьких летунів.

ТИМЧАСОВА ВИГРА ЧЕЙМБЕРЛИНА.

ЛОНДОН. — Апель британського премієра до єдности ще знайшов у парляменті незначну більшість і він остався при владі, одержавши 281 голосів проти 200. Та це означає, що він буде змушений у короткому часі перевести цілковиту реорґанізацію міністерського кабінету, або уступити. У тому останньому випадку склад нового кабінету готов бути доручений Галіфаксові, теперішньому міністрові заграничних справ.

СТОКҐОЛЬМ ОБЛОЖЕНИЙ МІНАМИ.

СТОКҐОЛЬМ. — Швеція готується до оборони своєї невтральности. Всі входи морем до її столиці обложені вже мінами на просторі, довгім на яких 100 миль. Також покликано до військової служби наймолодший річник, не зважаючи на те, що тепер треба людей до пільних робіт.

БОРОТЬБА ЗА НАРВІК.

СТОКҐОЛЬМ. — Британці осадовилися в Нарвіку, бо держать летунське поле. Але німці заняли позиції на сусідніх горах і звідти атакують британців. Крім того скріпляють свої сили, як кажуть, скидуванням жовнірів з літаків при помочі легкопадів. Таксамо довозять живність літаками.

ВІЙНА БУДЕ ПОШИРЕНА.

РИМ. — Таке виходить навіть і зо слів папи, що взиває молитись до Архистратига Михаїла, щоб відвернув війну в такий самий чудесний спосіб, як, згідно з переданням, відвернув пошесть від Риму в шестім столітті.

ПОЛЬСЬКА БРИҐАДА В НОРВЕҐІЇ.

ПАРИЖ. — Аліянти висадили на норвезький беріг польських жовнірів, що прибули з Франції. Це мають бути мешканці гір, що походять з Татр. Бриґада зветься „Подгалянске стшельци". Їх хочуть використати до военних операцій у горах.

ДОРОЖІЄ.

БУДАПЕШТ. — Ціни на велику скількість товарів піднесено з днем 9. травня на 25%.

БУДУТЬ ВІДІСЛАНІ НАЗАД.

ЛОНДОН. — Привезено до Анґлії останні військові частини, що мали вигнати німців з середущої й полудневої Норвеґії. Їм сказано, що незабаром їх знову вишлють до Норвеґії.

ВІДГРОЖУЮТЬСЯ ТЕРОРИСТАМ.

ДОБЛИН. — Ірляндський уряд не стерпить тепер ніякого заколоту, спричинюваного ірляндськими революціонерами, що змагають при помочі терору довести до зєднання полудневої й північної Ірляндії в одну цілість. Усюди малі народи виявляють обєднання і зміцняють свої сили. Таке мусить бути і в Ірляндії, заявив ірляндський премієр Імон де Валера, бувший провідник ірляндських революціонерів.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РУКА АМЕРИКИ

Через перемогу Німеччини в Норвегії світ станув знову перед одною зо своїх чергових менших кріз, у котрій люди, чи властиво ввесь світ, питається: Куди тепер повернеться війна? Які нові краї вона обхопить?

Існують у цій справі очевидно ріжні здогади й припущення. Сподіваються одні німецької інвазії на Голяндію, сподіваються інші походу Німеччини на Балкан. Можливе одно й друге, але можливе теж іще щось зовсім інше, щось зовсім несподіване. Говорити про ці можливості зовсім природньо, але й природньо сподіватися чогось нежданого. Говорити притому не зовсім безпечно: бо поки чорнило засохне на писаному, події можуть зайти вже багато дальше, як припущення.

Які не булиб несподівані нові найближчі посунення воюючих держав, вони певно не досягнуть безпосередньо Злучених Держав Америки. Америка все ще віддідена від театру війни великим океаном і кількома краями, що супроти Америки не мають агресивних намірів. Одначе з цього ще не виходить, що Америка не чується посередньо причетною до напруженої ситуації в світі. З висловів політиків, журналістів, публіцистів, церковних провідників видно виразно зріст почуття відповідальности Америки за дальшу долю світу. Американці починають відчувати щораз сильніше, що в дуже вже близькому майбутньому вони будуть безпосередньо дітknені тим, що станеться в Европі. Знаючи величину цієї відповідальности, вони поступають дуже обережно, обдумують справу щораз глибше.

Одним з показників цього зрозуміння американської відповідальности можна вважати вискази Джеймса Джерарда, що був американським амбасадором у Німеччині на початку першої світової війни. Цей Джерард заявив, що „Америка не може дозволити на те, щоб Німеччина виграла війну". Хоча з того, що він видав таку заяву по принятті в Білому Домі, ще не можна вносити, що це має щось спільне з урядовим наставленням, всеж таки й це замітне. Він говорив, що Німеччина-переможниця булаб небезпечна для Америки.

Того самого дня прийшло до Америки ще інше донесення, цим разом уже підчеркуюче наставлення самого таки уряду. Як звісно, кілька днів тому американський амбасадор у Римі мав розмову з італійським диктатором Мусолінієм. Тема розмови була предметом довгих спекуляцій. Тепер европейські кореспонденти в більшості годяться в тому, що американський амбасадор остеріг Італію перед вступленням у війну по стороні Німеччини. Американський уряд, кажуть, мав зовсім недвозначно сказати Мусолінієві, що коли він хоче мати приязнь Америки, він мусить держатись осторонь від активної допомоги Німеччині. Читаючи такі вісті, американці тим сильніше почувають заінтересування европейською ситуацією: вони почувають, що розвій подій посуває їх у певному напрямі, чи вони хочуть чи не хочуть.

АЛІЯНТИ, ГІТЛЄР І ВІЙНА

Відомий американський журналіст Волтер Липмен надіслав з Европи аналізу теперішньої воєнної ситуації. Він каже, що Гітлєр дався спровокувати аліянтам і пішов займати Данію та Норвегію, розпочинаючи з тою останньою боротьбу. Липмен каже, що ми є тепер свідками великанської боротьби, яка зачалася на сході, а тепер поширилася на північ, а в скорому часі пошириться на захід і південний схід.

Окружена малими державами.

Далі Липмен представляє положення Німеччини в часі, коли Гітлєр прийшов до влади. Він каже, що тоді Німеччина була майже цілковито окружена малими державами.

Франція була одною з більших потуг, з якою Німеччина мала спільну границю, але ця границя не є до переходу на Рені, а за Реном. Німеччина й Франція були відділені демілітаризаційною (неукріпленою) німецькою територією на лівім березі Рену. Ніяка інша мілітарна потуга не була в контакті з Німеччиною, бо сусідами Німеччини були: Голяндія, Бельгія, Люксембург, Швайцарія, Австрія, Чехословаччина, Польща, Литва і Данія.

Як довго цей круг малих держав був задержаний, було неможливе ведення великої війни в Европі. Не було поля битви. Доперва Гітлєр знищив малих сусідів, створив поля війни. Його підбої означали, що він усунув буфорні держави між Німеччиною і великими европейськими потугами.

Зміни через підбої.

Через підбій Австрії Гітлєр дістав прямий звязок з Італією. Підбій Польщі дав йому звязок з Совєтською Росією. Знову наїзд на Скандинавію дав Гітлєрові зближення до території Великої Британії. Інвазія до Голяндії і Бельгії могла би ввести його в контакт з Францією, а через інвазію на Балкан він увійшов би в контакт з Росією, Італією Туреччиною і Францією. У той спосіб чимбільше він розширяє своє панування, з тим більше потугами має до діла.

Хоч Гітлєр передбачував, що він не зможе розширювати свого панування без боротьби, його наміром було повести справу в такий спосіб, щоб розправитись окремо з кожним зо своїх противників. Він думав нищити їх по черзі, так як забрав Австрію й Чехословаччину. Йому привиджувалося завжди, що може зустріти коаліцію европейських держав. А його вигуки проти Британії зраджують страх, що, подібно як у випадку з Наполеоном Бонапартом, Британія готова зорганізувати держави, щоби положити кінець спробі опанування Европи з боку Німеччини. Отворення Гітлєром північного фронту означає, що він здає собі справу з того, що стратегічним пляном аліянтів є зорганізувати Европу проти нього. Щоб цей плян не був успішний, він рішив завдати удар в серце англьо-французької потуги. Серед усіх непевностей боротьби, яка досі велася, ніщо не є більш певне як те, що 6 місяців тягання скінчились та що аліянти приневолили Гітлєра вийти і воювати. Хоч по стороні Гітлєра є льокальна ініціятива у тім змислі, що він був у можності вибрати за поле битви радше Скандинавію як Голяндію і Бельгію або Балкан, то, каже Липмен, аліянти є тими, що кермують головною стратегією війни.

Плян аліянтів.

Дальше представляє Липмен, що аліянти відразу зрозуміли, що війна є облогою, в якій евентуально візьме участь вся Европа і вони зорганізували свої величезні зусилля на тій теорії, що облога приневолить Гітлєра до боротьби, в якій він вичерпає свої сили і вкінці буде побитий. Відколи політика примирення програла, аліянти ніколи не зміняли свого основного пляну щодо цього, як виграти війну. Їхній плян це зорганізування Европи проти націстів. Щодо Гітлєра, то він кілька разів міняв свої пляни щодо ведення війни. Факт, що аліянти належали Гітлєрові свої стратегічні пляни, є наглядним доказом, що вони займають домінуюче становище й посідають домінуючу силу.

Вагання Гітлєра.

Завжди так є, що слабша сторона вагається. Бути сильнішим, значить бути в стані поставити умови, відповідно до яких війна має бути вирішена і приневолити неприятеля піддатися їм. Тому важно знати, чи це правда, що аліянти, а не Гітлєр уложили свої стратегічні пляни у справі ведення війни. Тепер самі націбські провідники і пропагандисти признають, що від серпня 1939 р. Гітлєр кілька разів зміняв свій плян ведення війни.

Його першим пляном було під теперішню хвилю війни уникати і знищити Польщу так, як він знищив Чехо-Словаччину, себто через другий Мінхен. Цей плян не повівся. Його другим пляном було зльокалізування польської війни і застрашення аліянтів, щоб відмовили своїх гарантій Польщі. Це було головною ціллю договору з Совєтською Росією. Але й та погроза не мала успіху.

Третім пляном Гітлєра було в скорім часі підбити Польщу й опісля заключити мир з аліянтами. Цей плян був глупою помилкою. Він дав час аліянтам добре змобілізуватись, бо їхня мобілізація потребує найменше 3 тижні. Коли раз війна розпочалась, не було найменшої можливости, що аліянти заключать мир і здемобілізуються, полишивши воєнну машину Гітлєра нетиканою, цебто такою, як була. Бо якщоб аліянти згодились на мир, який їм Гітлєр предкладав у жовтні м. р., то демобілізація рівнялась би мілітарному самогубству. У кожнім часі вони могли би бути наражені на блискавичну війну (Бліцкріг), не маючи польського союзника, щоб здержав на короткий час німців, поки вони змобілізуються. Четвертим пляном Гітлєра було вести мало коштовну війну з Великою Британією, вживаючи підводних лодок, магнетичних мін і трохи літаків, лишаючи Францію на боці, щоб законсервувати свої припаси сирівця, ограбити побитий край, поневолити її мешканців і розганізувати російську продукцію. Гітлєр вірив дальше, що потрапить змучити аліянтів, здеморалізувати їхнього бойового духа, поділити їх пропагандою, підмінувати їх підпольною конспірацією, послугуючись комуністами до здеморалізування робучої кляси, а дефетистів до здеморалізування багатих. Він вірив, що потрапить довести до перемиря, або пхнути аліянтів до якихсь неосторожних або дурних авантур. Ті пляни не повелися.

В часі відвідин Самнера Велеса в Европі німці переконалися, що не потраплять зорганізувати совєтської продукції до того ступня, щоб могла служити німецьким воєнним потребам. Це завдання було неможливе до виконання з технічних оглядів, а крім цього московські комуністи, дали до зрозуміння, що вони будуть ставити пасивний опір такій спробі. Подруге, аліянти, на своє щастя, не замішалися в руйнуючу й безкорисну для себе війну з Совєтською Росією. Потрете, вільні народи не є декадентами. У Лондоні і Парижі були кабінетові зміни, які вивели на верх людей з більшим впливом, які постановили, що не належить сидіти і чекати, аж Гітлєр рішить, як треба цю війну провадити. Аліянти затіснили бльокаду. Тим вони наміряли приневолити Гітлєра задушитись, або вийти зпід охорони окружаючих його невтральних держав і змірити свої сили з силами аліянтів у боротьбі. Отверто це було не те, що Гітлєр хотів зробити. Очевидним є, що він не міг рішитись на офензиву на заході. Якби він це наміряв зробити, то зробив це в осени, коли оборонні позиції аліянтів і невтральних були менше грізні, як вони є тепер.

До бльокади треба ще боротьби.

Липмен далі підкреслює, що бльокада може лише тоді підкопати мілітарну силу Німеччини, коли її приневолиться зуживати припаси сирих матеріялів скоріше, як їх можна доповнити. Це значить, що аліянти потраплять осягнути бльокадою якнайліпші успіхи тоді, якщо боротьба станеться завзятішою й скількість німецьких припасів буде зуживатися скоріше. Одначе це не є одинокою причиною, чому аліянтська стратегія старалася й старається приневолити Гітлєра до боротьби. Аліянти розуміють, що вони мусять заангажувати у боротьбі військову силу Гітлєра. Бо лише рішившись на те ризико, вони зможуть зорганізувати коаліцію проти Гітлєра з тих европейських держав, які евентуально його знищать. А це може статись лиш тоді, коли аліянти поступатимуть з найбільшою відвагою і величезною посвятою.

Хоч по цілій Европі, каже Липмен, знаходяться націбські агенти і симпатики, то нема народу, щоб не дрижав перед німецькою перемогою. Те, що сталося з Австрією, Чехословаччиною, Польщею, Данією і Норвегією, може статися завтра з Голяндією, Бельгією, Швайцарією, Югославією, Угорщиною і Румунією. Це, твердить Липмен, створило такий настрій в Европі, що всюди є завзята антипатія до наців, якої прояв повздержує величезний страх. Гітлєр це знає й аліянти це знають. Цей страх може бути усунений тоді, коли европейські народи побачать, що аліянти розпочали боротьбу і цілковито заангажували до неї всю ту військову силу, яку має Гітлєр. Коли ці народи побачать, що сила Гітлєра зістала знищена до того ступня, що не буде можности її скоро відновити, тоді уступить їхній великий страх і та коаліція, що у кривається в їхніх серцях, вийде на верх і стане інструментом їхнього визволення.

Так пише Липмен. Чи в дечім він не перебільшує, покаже недалека будучина.

„ЯКЩО МИ БУЛИБ ВИПОВІЛИ ВІЙНУ СССР?"

Жан Фабрі, бувший французький міністер війни, пише на повищу тему в паризькому „Гренгуарі" з 28-го березня 1940 р. таке:

Замісць уважати СССР за правдоподібного ворога, одначе незадеклярованого, ми повинні були вважати його справжнім ворогом від хвилі його зрадливого наїзду на Польщу. Це від того дня датується ославлена заява п. Молотова, якою він заявив, що ця операція в нічому не нарушує невтральности, якою є звязаний Кремль.

Яким розрахунком Англія та Франція далися зловити цим бандитам? Тільки одна історія зможе дати відповідь. Але припустім, якщоб вони відповіли Москві виповідженням війни, в добрій та відповідній формі, віддаючи такі самі удари СССР, які й дав Польщі, бож вони (Англія та Франція) були протекторами Польщі. У звязку з тим виринає питання, чи булиб осмілилися Совєти починати свої операції в Финляндії. Є добрі причини вірити, що вони добре подумалиб, чи починати, чи ні. Припустім, що СССР був би таки пішов до війни. Тоді аліянтська фльота, яка є пануючою на морі, моглаб підплисти під Петсамо й Мурманськ, і тим піддержати ліве крило фінляндського фронту. Російська чи німецька фльота булиб знищені чи розпорошені, і замісць москалів у Петсамо, ми були би бачили фінів у Мурманську. Хто не може повірити, що англійсько-французькі війська, добре вивезені та узброєні, не могли би були воювати разом з фінами?

Потім було рішення Женеви, щоб прийти якнайскорше з поміччю Фінляндії з тим, що скандинавські держави обовязані перепустити через свою територію аліянтські війська до Фінляндії. В тому самому часі аліянтські літаки, що літають над Лондоном, Прагою, Віднем, Варшавою, Берліном і Копенгагеном, моглиб за одним замахом також долетіти і до Гельсінок, а звідтам уже дуже легко дістатися до найбільш вражливих московських центрів. Також літаки моглиб також вонитися і під Бейрутом (Сирія), а також мати на своїй ласці копальні нафти на Кавказі. А не тяжко вгадати, які булиб відгомони, колиб СССР мусів боротися коло Батуму чи Баку. Чи німці не булиб чулися загрожені такою ситуацією?

Щодо Росії, яка опором Фінляндії, натягнула значно свої жили, то вона мусілаб куди більше напружити свої мязи, беручи під увагу свої злочинні наміри, експанзію в Европі й Азії та її глибоку внутрішню дезорганізацію. Хто знає, чи не провалився і зненавиджений режим Сталіна...

Зробивши кілька заміток про те, як дивляться на це невтральні народи, Фабрі так закінчує:

„Настав уже час, щоб зробити порядок в нашій політичній акції. Це справа нашої завзятости й довіря до нас самих. Треба хотіти простих річей і їх виконувати з рішучістю".

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(41)

Кричевський дивився на сотника й у глибині свого спочутливого серця міркував, чи з горя великого й жалю, не хитнувся його приятель на умі. Та ні! Погляд у нього був ясний, твердий та спокійний, а те, що говорив далі, заслонило пана полковника зовсім: в голові його приятеля було все в порядку.

— Ви кажете, на Низ. Та хіба можна мені там звитися з прапором його королівської милости в руках і тавром утікача, баніта й інфаміста на чолі? Требаж мені очиститися з тяжких закидів, треба ворогів переконати в тому, що руки й совість моя — чисті.

— Пане сотнику! — заломив руки Кричевський — з чого й перед ким ви наважили „очищуватися"? Король і трибунал далеко, а перед Чаплинським ви всеодно ніколи не будете „чисті".

— Правда ваша, пане полковнику, але поза королем і трибуналом, поза Чаплинським, є ще люди, що мусять повірити в мою невинність.

— Для одних доволі вашої кривди, для других вистарчить королівська ласка, третіх переконає час. І саме часу вам не можна гаяти.

— Як же ви думаєте?

— Думаю, що ви повинні, ні хвилини не гаючи, їхати на Низ і почınати діло.

— Остріг поминаючи?

— Так.

— Ніколи в світі, пане полковнику! Втекти з вашої гостинної хати, вам на голові залишаючи відповідальність? Виж узяли мене на своє царське слово, виж за мене головою заручили...

— Приятелю! Та хіба ви таквзько нашу приязнь важите?

— Сохрань Господи! Власне тому, що важу її так високо, за ніщо в світі не хочу виставляти її на пробу. Автім, позвольте, щоб я хлопця до пана Розлуцького з листом тручу, а там уже сядемо й спокійно поговоримо про те, що і як слід робити. Не дітиж ми й не білоголови, щоб у таких хвилинах серцю потурати. Вибачте!

Хмельницький вийшов з кімнати й передаючи пахолкові листа, довго йому щось переказував та товкмачив. Вернувшись до кімнати, сів проти Кричевського й почав:

— Одної ми з вами, пане полковнику, крови, а хоч не одної віри, то одної думки. Доля вас світами носила, а вкінці до рідної землі, мов перекотиполе, загнала. Якж до неї всім своїм корінням приріс, мов дитина до материної утроби. Ви — добро Речи Посполитої на оці маючи, рідній землі спочуваєте; я одним тільки добром моєї Батьківщини дихаючи, не від нині бачу, що воно й без детріменту Речи Посполитої прийти може. Розумієте це ви, розумієе кроль його милість, канцлер, розуміють голови Речи Посполитої, та не тямлять цього ї руки. Оті падкі, загрібущі руки, що, по чуже добро простягаючись, вогонь під фундаменти Речи Посполитої нагрібають. І прийшов час, що щоб Річ Посполита, від того вогню не запалилася, то треба той вогонь погасити, а ті руки відрубати й на роздоріжжях порозвішувати. Бог надхнув короля думкою, що вже пора ті руки вкоротити, а король, його милість, мене собі для того вибрав, мене на герць з отими загрібущими руками вибрав.

Хвилину Хмельницький помовчав, а потім продовжав:

— Не думайте, пане полковнику, будьто би те, що Чаплинському стрілила думка заїхати мені хутір саме на переодні мого приїзду з Киева, це припадок. Не припадок і те, що моя дитина неповинна своїм життям цей заїзд припечатала. Розгорніть оцю книгу — тут Хмельницький показав на Біблію — а побачите, що в житті нема припадків. Усе діється за пляном, дарма, що не всі аркана того пляну ми бачимо, не все в ньому розуміємо. Тим краще для нас, що, мов лялька на шнурочках призначення гуляючи, безвільно й сліпо цей плян виконуємо... Мов стріли, з лука Призначення випущені, наосліп гонимо до цілю, що її тільки прочуваємо...

Кричевський слухав, час-до-часу похитував головою, але фаталістикою свого приятеля не захоплювався. Виднішою від далеких шляхів призначення була йому стежка, протоптана від валу до городського... острога.

— Так, але я не думаю, щоб у великому пляні Призначення було місце для отого маленького острізка, що в нього бажали би бачити вашу милість вороги.

— Навпаки! Навіть придорожній камінчик має там свою вагу й тому, будь ласка, позвольте мені йти в остріг.

— Виж там мусілиб зустрітися з Чаплинським!

— Мені треба з ним зустрітися!

— Що скажуть на це ваші приятелі? Невже не назвуть мене Юдою, що приятеля вовкам на поталу видав?

Не турбуйтеся, пане полковнику. Скоріше, ніж мене в острозі рука Чаплинського досягне, скоріше, ніж наші приятелі про моє увязнення дізнаються, я буду там, де мене кличе обовязок. Але моя дорога туде веде через остріг. Для справи нашої ви не можете стягати на себе підозріння, мовляв, про тяжкі мої крімена знаючи, ви приказ коронного гетьмана знехтували й продітора на волю випустили. Цього вам не вільно робити, пане полковнику!

Кричевський вдивився в обличчя приятеля. Силкувався проглянути, чи в його очах, у його затиснутих губах не чається якась злощасна, самогубна думка, але даремне. Очі сотника грали відблеском холодної сталі, а ціле обличчя було виразом непохитної волі й постанови. Це його переконало.

— Гаразд, хай буде по вашому, пане сотнику. Коли вже така ваша постанова і, як ви кажете, воля Призначення, в остріг.

— Оце мені подобається, пане полковнику. Це по нашому, по козацьки! — зрадів Хмельницький.

— Та хіба може не зараз?

(Дальше буде)

З ДНЯ

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАҐАНДА.

Большевики — майстри в пропаґанді. В той час, коли західня Европа є колискою високого мистецтва, науки, техніки, культури і, загалом, високої цивілізації, Росія все була і є колискою трійливих суспільних бакцилів, які нищили те, що збудували інші.

Большевицька Росія вигріла в себе нищильного бакциля пропаґанди, який у підступний спосіб вміє закрастись до душі загалу, викликати в ній бунт нераз до своїх найкращих народніх цінностей, а опісля звернути симпатії загалу до Москви — кубла цих нищильних бакцилів. При помочі підступної пропаґанди большевицька влада прийшла в самій Росії до сили. При помочі цього бакциля їй удалосі розслабити відпорність інших поневолених нею народів, зокрема українського народу, і їх знов поневолити. При помочі того бакциля Росія зуміла впродовж довгих повоєнних років підкопувати чужі, европейські держави і шляхом їх ослаблення сама відгравати видну політичну ролю. Й тепер московський трійливий бакциль звинув собі кубелечка по чужих краях і кожний раз, коли якийсь край грозить неприязним кроком супроти Советів, той бакциль відразу оживає і з подвоєною заїлістю перегризає здорові клітини чужого державного орґанізму.

Від Москви чужі народи навчилися цінити пропаґанду. Зокрема навчились бути непеpебірливими в пропаґанді і вразі потреби безсоромно брехати, щоб лиш тим осягнути свою ціль.

ОБЕРЕЖНІСТЬ ПЕРЕД ПРОПАҐАНДОЮ.

Тому перед усякою пропаґандою, зокрема большевицькою, треба бути дуже обережним. Большевицька пропаґанда тим небезпечніша, що кожний раз змінює форму. Коли розкриють одну її форму, вона відразу здибле собі якусь іншу. Нераз довшого часу забере, поки її розкрити. За той час, немов чума, вона творить своє моральне спустошення.

Большевицько - московська пропаґанда довгий час розточувала наші народні здорові клітини, розслоюючи наш нарід з середини, пускаючи одну нашу суспільну верству проти другої, обезцінюючи і висміваючи наших провідників, представляючи їх раз нездарами, раз зрадниками, а понадусе послідовно підкопуючи релігійність нашого народу.

З тими страшними методами большевицької пропаґанди ми вже досить добре обзнайомлені. Але тепер появились нові методи цеї пропаґанди, які мають на цілі при помочі листів з західньо-українських земель захитати тут, в Америці, нашими поглядами на Совети.

ЛИСТИ.

З краю, з ріжних місць, приходять „похвальні листи" на советську владу. Усі ці листи цілком до себе подібні. Люди пишуть на один лад і тими самими словами про Сталіна, червону армію і т. п. Пишуть, як наказують. Один такий лист передрукуємо, оминаючи назвища людей і місцевість.

„Дорогі Татусю!

„Пишу до вас пару слів, бо рад би довідатись, чи ви здорові і як вам поводиться. Нам поводиться добре, але за це добро треба подякувати нашому рідному Батькові товаришеві Сталінові і нашій могучій красній армії, котра нас освободила від неминучої смерти, яку нам мали проклятi ляхи заподіяти, як заподіяли нашим братам на Закарпатті. Замало ми на них робили, ще хотіли нашу кров до каплі випити. Але не діждались, бо прийшла наша братська красна армія і нас освободила зпід польського ярма, за що їй лунає слава з усіх сторін Західньої України.

„Дорогі Татусю! Ми би вас просили, як ваша ласка, то пішліть нам трохи грошей, щоб ми запомоглись на нову господарку. Хоч нас запомагає держава, то так скоро не можна, бо ще є бідніші люди від нас, котрим треба вже відразу дати їсти й убрання. То ми просилиб, як ваша ласка, щоб ви нас порятували.

„Тепер пишу вам, що у нашім селі багато поумирало цеї зими. Умерло коло 15-ро і то самі середкові люди і молоді".

Мама автора цього листа, а кінка адресата, додає ще від себе кілька слів і просить: „Як можеш, пішли нам який пакунок, то булоб краще як гроші".

ЗНАРЯДДЯ ПРОПАҐАНДИ.

Хто некритично читатиме того листа, то одушевлено скаже, що під советською владою справді рай. Його захоплення буде скріплене ще й тим, що в листі зовсім справедливо таврується польську владу і польські звірства. Знаючи, що ця частина листа є щира і правдива, читач легковірно повірить і в цю другу частину. Це є одна з багатьох штучок модерної пропаґанди: брехню перемішувати з правдою і нею кормити читачів. Автор листа може бути сам собою дуже порядний чоловік. Але живе в обставинах, що змушують його ставати з н а р я д д я м большевицької пропаґанди.

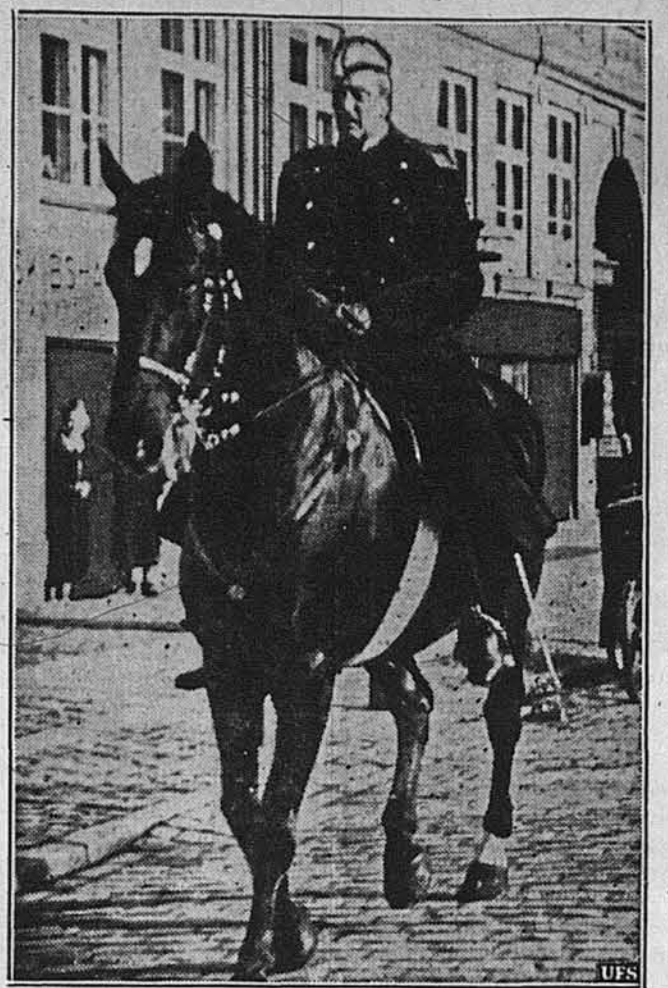
ЗАВВАГИ.

Критичний читач у листі завважить цікавий факт, що автор листа, селянин, на хвалу Сталіна вживає точнісько таких самих слів, яких уживають по цілім світі всі большевицькі ґазети: „наш рідний батько товариш Сталін". Попри похвали на адресу Сталіна і „красної армії" критичний читач усетаки завважить, що автор листа просить батька в Америці „зарятувати" їх грішми. Ще більше насторожить його прохання матери автора, щоби батько післав замісць грошей пакунок, бо це „краще як гроші". Коли американські доляри десь у якомусь краї не такі добрі як самі продукти, то в цьому мусить бути щось дуже підозріле. Одно оповідання каже, що раз на пустині чоловік віддав цілу скриню золота за бохонець хліба. . .

„ВМИРАЮТЬ ЛЮДИ".

Вкінці найцікавішою є вістка, що в їх селі минулої зими вмерло 15 осіб, всі в середнім, або молодім віці. А це що за недуга, що так молодих людей забирає зо світу? Чому автор не пояснив її ближче? Хіба можливо причини цеї смерти пропустити через недогляд? А коли не подано причин, то чому? Хіба не лишається одинокe можливе пояснення, що советська влада тих 15 людей сама зґладила зо світу?

З листами зпід советської влади треба бути дуже обережними. Вже більше треба вірити тим листам, що писані втікачами, які вирвалися зпід советської влади і живуть десь далі, за границею. Ті що інше говорять.

„КОРОЛЬ ДАНІЇ ХРИСТІЯН

відбуває свої прогульки верхи по Копенгаґені, не зважаючи на окупацію.

ДЕЛЕҐАТИ НА КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Бофало, Н. Й. — До проголошених додати: гром. Івана Мелеша.

Елизабет, Н. Дж. — Гром. Теодор Шарий від Українського Хору „Боян".

Елмайра, Н. Й. — Гром. Григорій Левуш від тов. ім. І. Франка, від. У. Н. С. Попередньо вибрало Братство „Провидіння" гром. Т. Харчишина.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

З діяльности Української Центральної Ради.

Ідея обєднання українського громадянства в Злучених Державах біля спільної акції в користь української справи здобуває собі прихильників також і в Нюарку. Наглядним доказом цього являється побільшена й зреорґанізована нюарська Українська Центральна Рада, що цього року складається з представників 36 орґанізацій. Ті представники репрезентують українців ріжних політичних і релігійних переконань. Одначе, обєднані щирим бажанням помогти свойому поневоленому народові в його визвольній боротьбі, стоять на спільному українському ґрунті та в міру своїх сил виконують таку громадську працю, якої вимагає від американських українців теперішня хвиля. Пороблено заходи приєднати до У. Ц. Ради ще й інші орґанізації.

До уряду У. Ц. Ради на цей рік увійшли: С. Фік, голова; П. Ковальчук, заступник; О. Шумський, писар; Й. Станько, заступник; Я. Шишковський, скарбник; Л. Горман, заступник; контрольори: І. Лобур, Т. Рудий, А. Мудровський, О. Паньків і М. Стодольський; пресова комісія: Анна Задорожна, І. Романишин і Л. Стандрет.

Старанням У. Ц. Ради відбувся відчит ґен. В. Сікевича. Нюарське українське громадянство прийшло на відчит масово та зложило щедрі датки на покриття коштів і на дар для прелеґента, якому передано 40 долярів. Слід зазначити, що сотня Чономорської Січи дала салю на відчит безплатно.

Виасиґновано з каси й вислано 20 долярів для проф. І. Огієнка в Варшаві, як допомогу заслуженому українському вченому, що тепер знаходиться в незвичайно тяжкому матеріяльному положенні.

В березні відсвятковано роковини народження Тараса Шевченка. В програму свята входили: хорові пісні, які виконав хор української пресвитерської церкви під проводом Ю. Кириченка; сопранове сольо Марії Каришин із Ню Йорку, деклямації Марії Ковадло й Д. Сінгалевича та короткі промови, що їх виголсили: С. Фік, Анна Задорожна, В. Кузів і Л. Стандрет. Чистий прихід зо свята призначено на допомогу українським збігцям у Братиславі.

У. Ц. Рада одобрює почин і передконґресову підготовну акцію Українського Конґресового Комітету й посилає двох делеґатів на конґрес у Вашинґтоні. Делеґатами вибрані: о. д-р В. Клодницький і В. Кузів.

На останніх зборах рішено скликати всенароднє віче в справі допомоги українським збігцям у Словаччині.

Дехто з українських громадян у Нюарку глядить на У. Ц. Раду скептично. Мовляв, „таке тіло довго існувати не буде й багато не зробить". Одначе факти говорять інакше. У. Ц. Рада існує вже кільканацять років та впродовж тих років свого існування вона зробила дуже багато для української справи тут і в старому краю. Якщо могла виконувати корисну громадську працю дотепер, то зможе й буде виконувати її дальше, особливо тепер, коли український загал відчуває потребу обєднання сил у тих справах, що всім українцям однаково лежать на серці. Сучасне наше громадське життя в Америці проходить під знаком голошення ідеї обєднання, а конкретним висловом тієї ідеї являється Конґрес Американських Українців, що незадовго відбудеться у Вашинґтоні. Це все дає нам підставу вірити, що У. Ц. Рада в Нюарку зможе не тільки продовжувати, але ще більше розгорнути свою діяльність та що вона буде дальше тішитися щирою піддержкою українського загалу.

За Пресову Комісію:

Л. Стандрет.

ОБОРН, Н. Й.

У справі Конґресу.

Дня 5. травня відбулись наради усіх місцевих українських народніх орґанізацій у справі Конґресу Американських Українців. Нарадами проводив гром. Г. Орищин, а секретарював гром. В. Чеканський. Справу Конґресу представив парох, о. М. Лисяк. По широкій дискусії вибрано місцевий комітет, до якого ввійшли: Г. Орищин, голова; В. Чеканський, секретар; Д. Правак, касієр. Секретар відчитав відозви Конґресового Комітету. Потім розвинулась дискусія над вибором делеґатів. З огляду на спізнений час рішено вибрати делеґатів уже на тих зборах і покрити кошти їх поїздки до Вашинґтону. Делеґатами вибрані громадяни: Василь Чеканський і Петро Винарчик. Також піднесено, щоб товариства зложили жертви на покриття коштів для делеґатів і на Конґресовий Фонд. Загальні збори місцевих орґанізацій відбудуться 12. травня.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 286., відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт Стр. Проситься членів прибути начас, бо є важні справи до полагодження і буде роздача чеків-дивіденди тим членам, які до неї упратнені. — В. Хомяк, предс.; Ст. Шимон, кас.; Т. Заканич, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПОЖАР НОРВЕЗЬКОГО КОРАБЛЯ „ВИЛІ" В ЧАРЛСТАВНІ, САВТ КАРОЛАЙНА.

Корабель мав виїжджати в дорогу до Глезґова, коли на ньому занялася газоліна. Залога втекла, а пожар зґасили пожарники.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 12. травня, в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Всі члени обовязково повинні бути приявні на цих зборах. Багато важних справ до полагодження. Буде також роздача чиків-дивіденди. — Уряд.

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Місячні збори Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181., відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі на Компилай Гил. Обовязком всіх членів прийти начас. — П. Черкас, секр.

БАЛТІМОР, МД. Місячні збори Бр. Пресв. Тройці, від. 320., відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 3101 О'Донел ул. Проситься всіх членів прибути на означений час. Маємо важну справу до полагодження. Довгуючі члени, пора вирівняти свій довг, а також межи нашими громадянами ще є багато старших і дітей, що неналежать до нашої організації У. Н. Союзу. Просимо вас, прийдіть, а ми вас радо впишемо, за що пізніше будете нам вдячні. — Г. Шулька, секр.

BETHLEHEM, PA. St. Dymitri Lodge Branch 288, is holding a special meeting on Saturday evening, May 11, 7 P. M. in the Schoolroom, 235 Cabson St. We have a few business matters to discuse, also notice to those who are interested in the Congress which will be held on May 24, we are going to elect a delegate. — A. Danyluk, Sec.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 12. травня, в 12. годині вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. Дається до відома всім членицям і членам, що вже маємо до продажу братські відзнаки. З гол. канцелярії У. Н. Союзу вже одержано дивіденду; приходіть на збори і отримаєте вашу. На зборах буде вирішуватися справа кошту подорожі делеґата на Конґрес. — Ф. Васильовський, предс.; О. Дутчак, кас.; Т. Шпікула, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349., відбудуться 12. травня в годині 2. пополудні в гр. Божинського. Проситься всіх членів прибути на збори, бо буде роздача чеків від голов. уряду У. Н. Союзу. — І. Шегера, предс.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться 11. травня, в годині 6. вечером, в Народнім Домі, 3322 Лавренс ул. Присутність кожного члена є конечна, тому, що на мітінгу будуть роздані чеки як дивіденда, котрі прислала канцелярія У. Н. Союзу. Кожний член повинен прийти і взяти чека, щоби не стояв у секретаря по два місяці. По мітінгу відбудеться забава. Члени, котрі довгують, мають виповнити залеглі вкладки, бо буде місячна контроля, щоби не перетягати довгів раз-враз. Проситься вас члени, вписуйте своїх дітей і знайомих до У. Н. Союзу. Не дивіться, що ще є час, що молодий не вмирає, а подумайте, що покійний Олекса Буричка також був молодий. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішка, кас.; Іван Сорока, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори відділу 280. відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клюбу, 608 Вест Лакавана Ев. Члени мають прийти і забрати свою дивіденду. На зборах роздасться чеки. Довгуючі члени щоби старалися вирівняти свої залеглости. Таксамо буде справа вибору делеґата на Конґрес. — О. Запоточний, предс.; В. Захарчук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 12. травня, точно в 3. год. пополудні в У. Н. Домі. Проситься члениць і членів прибути конечно на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження, не покінчені з минулого мітінгу. Найважніша справа: вибір делеґата на Конґрес Американських Українців. На мітінгу будеться роздавати чеки-дивіденди від У. Н. Союзу. Обовязком кожного члена прийти й взяти собі чека, бо секретар не буде розносити по хатах. Хто з важних причин не міг би бути на зборах забрати собі чека, то нехай по зборах найдальше до 14 днів зголоситься до відділового секретаря, бо потім чеки відішлеться до головної канцелярії У. Н. Союзу. — Уряд.

ТОЛІДО, О. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 12. травня, в 2. годині пополудні, в гали, де звичайно. На зборах, відбувшихся 14. квітня, касієрство перебрав Тома Василинюк. Просимо членів й члениць прийти точно на означений час, бо є важні справи до полагодження, а це справа Конґресу та багато інших. На зборах отримаєте дивіденди-чеки від У. Н. Союзу, котрі вже є у секретаря. Звертаємо увагу, що чеків передавати не будемо. Довгуючі члени зволять вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Дмитро Мелецький, предс.; Тома Василинюк, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться 12. травня, в У. Н. Домі, в 1. годині пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься прийти на збори і взяти свою дивіденду, котру прислав У. Н. Союз для кожного члена. — Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 67., відбудуться 12. травня в годині 2. пополудні. Будеться роздавати дивіденду Союзовим членам. Таксамо напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свій довг, бо після ухвали з минулих зборів уряд не буде висилати розмету за тих членів, котрі перевищають другий місяць довгу, бо будуть суспендовані. — Іван Шуран, предс.; Іван Хіровський, кас.; Григорій Патинок, секр.

ГВАЙТСТОВН, Н. Й. Мітінг Тов. Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 11. травня, в 8. годині вечером, під ч. 146-22 — 22 Еве., в домі тов. М. Дзярського. Обовязком всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Заразом роздасться чеки, котрі У. Н. Союз вислав членам як дивіденду. Довгуючі члени мають вирівняти свої вкладки. Не явившийся член буде караний після статуту. — М. Мрикало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 2. пополудні, в домі У. А. Горожан, 2171 Вакеліне ул. Просимо всіх членів бути присутніми на тих зборах, де маємо важні справи до полагодження для спільних нарад і забрати тікети на баль злучених відділів У. Н. Союзу міста Філядельфії. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглости. Хто бажав би стати членом У. Н. Союзу, або вписати свої діти, нехай зголоситься на збори. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 11. травня, в годині 8. вечером, в ґалі 675 Савт 19. Стр. Проситься членів прийти на ті збори. Буде вибір делеґата на Конґрес до Вашинґтону. Обовязком кожного члена є бути на зборах. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; С. Труш, рек. секр.

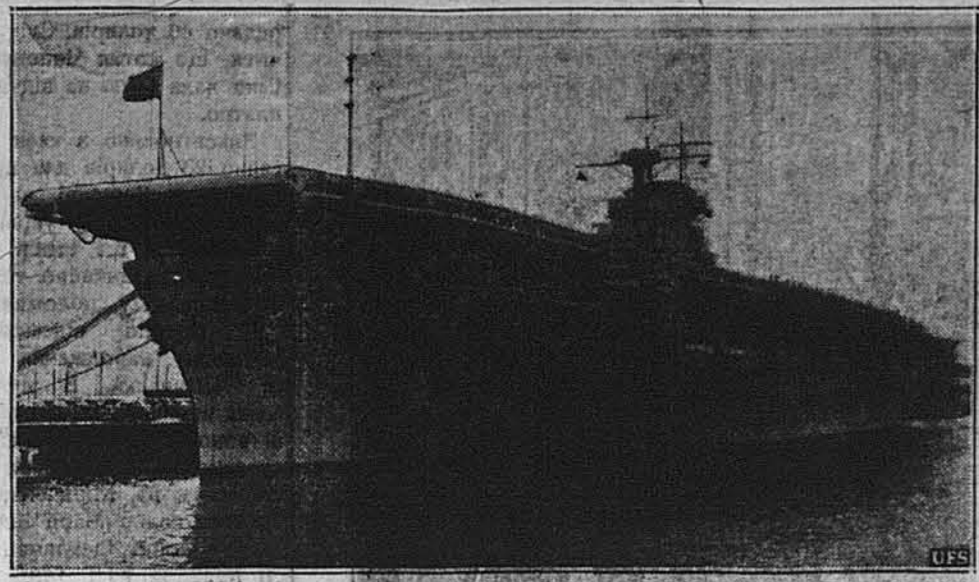
BRADDOCK, PA. Branch 24 of U. N. A. will hold a special meeting Sunday, May 12, 1940, at the Ukrainian Sitch Hall, Rankin, Pa., at 5 o'clock sharp for all members and friends of Ukrainian National Association Branch 24. The purpose of this meeting is to elect a delegate to the Ukrainian Congress to be held in Washington, D. C. May 24. It is requested that all members attend. — Bohdan Futryk, Secr.

ЗБОРИ, ВІЧА І Т. І.

ПОЗІР, КОРТІС БЕЙ, МД., І ОКОЛИЦЯ.

Повідомляється все громадянство, як Братства і Сестрицтва У. Н. Союзу і Провидіння, Сестрицтва церковні і цілу Парохію, що **Всегромадські Збори** відбудуться **В НЕДІЛЮ, 12. МАЯ, в год. 3. попол. в гали парохіяльній.** На зборах буде вибрана від громади делеґація на Всеукраїнський Конґрес до Вашинґтону. Тож покажім, що в єдности сила.

Відділовий секр.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ДО ВОЖЕННЯ ЛІТАКІВ, „ВОСП".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Відкриття Українського Городу.

Отсим подаємо до загального відома, що свято відкриття Українського Культурного Городу в Клівленді, О., відбудеться в неділю, 2-го червня ц. р., в такім порядку:

В суботу вечором, то є 1-го червня, відбудеться величавий концерт у міській галі, званій „Поблик Одіторіюм - Мюзик Гол", у якім візьмуть участь наші артисти з Ню Йорку — пані Марія Сокіл і пані Ольга Лепкова та п. А. Рудницький. Також хор „Думка" з Дітройту, під проводом п. Івана Атаманця, та ґрупа танцюристів, на чолі з п. Степаном Германом.

На концерті буде мати слово конґресменка зо стейту Огайо, пані Франсес Болтон. По концерті відбудуться приватні забави по українських народніх домах.

В неділю рано, то є 2-го червня, будуть відправлені спеціяльні Служби Божі в українських церквах — католицькій і православній, за визволення українського народу з чужого ярма.

Точно в годині 1-шій пополудні пічнеться похід від Словенської Галі, при Сейнт Клер вул. і Іст 65 вул. до Українського Культурного Городу в Рокефелер Парку. На чолі походу буде йти міська поліція на конях і українські запорожці. В поході будуть приґравати чотири банди.

Програма відкриття пічнеться в парку точно в 3-тій годині пополудні, при участі міських, повітових, стейтових і федеральних американських представників, також представників ріжних українських установ з Америки й Канади.

Головним бесідником буде проф. Кляренс Манінґ, голова словянських відділів у Колумбійськім університеті в Ню Йорку. На те свято також запрошені наші епископи і дієцезальні представники. По укінчені церемонії в парку буде спільна вечеря в обох галях Народнього Дому під ч. 2255 Вест 14 вул. По вечері забава з танцями. Збірок жадних не буде. Вступ на концерт 50 ц., 75 ц. і $1; льожі по $1.50. Добірна вечеря $1. Ті орґанізації, чи особи зпоза Клівленду, що хотіли би бути записані в списку жертводавців на цей Город, хай перешлють свої жертви наперед до Українських Злучених Орґанізацій. Також просимо переслати завчасу замовлення на тикети на концерт і вечерю, бо тим заощадиться працю комітетові. На тім, одинокім цього роду святі, не повинно бракувати нікого, хто може приїхати. Злучені товариства докладають усіх старань, щоб свято випало якнайвиличавіше. Просимо всіх, щоб з нами кооперували в тім напрямку.

Ті гості, що приїдуть здалека і схотять переночувати, знайдуть у місті танші і дорожчі готелі. По інформації удаватись до голови Злучених Товариств: O. E. Malisky, 802 Society for Saving Bldg., Cleveland, O.

ЗА УКРАЇНСЬКІ ЗЛУЧЕНІ ТОВАРИСТВА:

О. Е. Малицький, голова; **Іван Тарнавський,** заст. голови; **Іван Сподар,** секр. рек.; **Гр. Степаник,** секр. фін.; **Дмитро Шмаґала,** касієр; **Теодор Грицей,** реф. преси.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

АЛЛЕНТАВН, НОРТГЕМПТОН, БЕТЛЕГЕМ, ІСТОН, ПА.

Українська радіова програма буде передана **КОЖНОЇ НЕДІЛІ** рано, зачинаючи **від неділі, 12. травня (May 12, 1940) від год. 9:30 до 10:00 рано** зо стації **WSAN, 1440 Kc. в Аленатвн, Па.**

ЯК СПРОБУВАТИ МУЗИЧНИЙ ТАЛАНТ ДИТИНИ

Осмар Стейнвалд, супервайзор інструментальної музики в публичних школах Болтимора, радить родичам, заціkавленим розвоєм музичного таланту своїх дітей, не починати це з закупна фортепіяну або якого іншого дорогого інструменту.

Радить родичам купити дитині сопілочку за 50 центів. І на такім інструменті дитина скоро заграє відповідь на питання: „Чи треба дитину вчити грати на якомусь інструменті?" Як дитина покаже правдиве зацікавлення музикою й покаже певний поступ, тоді треба приступати до дальших коштів.

Він каже, що серед дрібних дітей є багато невідкритих талантів, з одного боку, і багато, які зовсім не мають таланту до музики, а котрих мучать музикою.

УРЯД УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Голова — **Микола Мурашко.** Адреса:

NICHOLAS MURASZKO
81 Grand Street, Jersey City, N. J.

Секретар — **Антін Цурковський.** Адреса:

ANTIN CURKOWSKY
817 North Franklin Street
Philadelphia, Pa.

Касієр — **Степан Корпан.** Адреса:

STEPHEN KORPAN
524 Ovive Street, Scranton, Pa.

Контрольор — **Василь Шабатура.** Адреса:

WASYL SHABATURA
527 Second Ave., Pittsburgh, Pa.

Англійська назва Комітету:

Ukrainian Congress Committee of America.

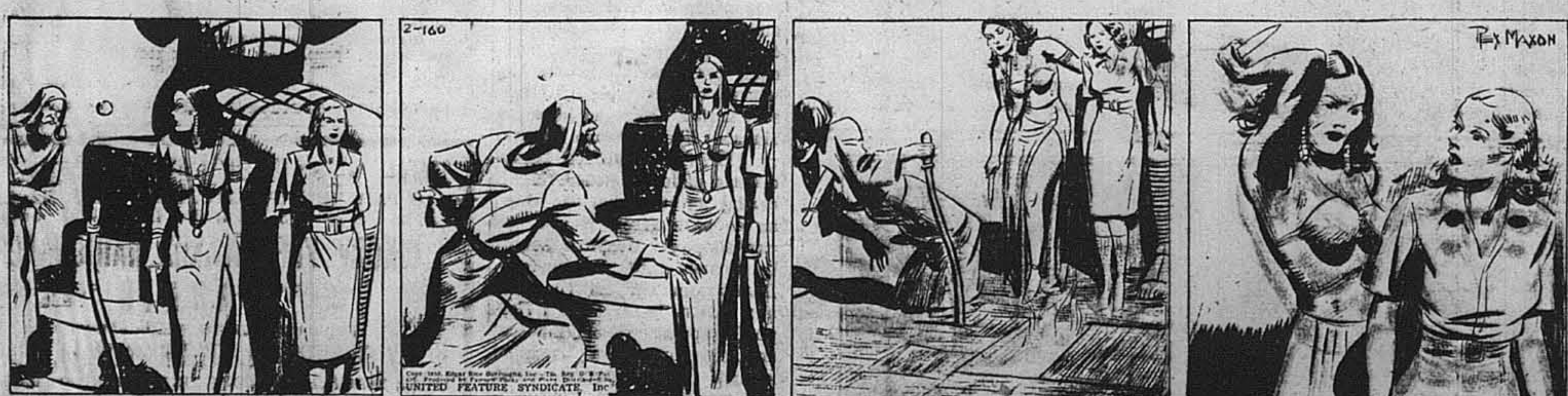
ВИПАДКИ ТРИХІНОЗИ

Комісар здоровля повіту Вестчерстер, в стейті Ню Йорк, подає до публичного відома, що до уряду подано в один день звіти про відкриття трьох нових випадків занедужань на трихінозу (волосницю). Усіх випадків цеї недуги під доглядом цього уряду є в повіті 24. Уряд приписує недугу їдженню неварених ковбасок, які продають перекупні по дорогах.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(160)

Ненависть до Дженети засліпила Аґті. „Якби не та дівка, то Тарзан давно був би згодився з нею залишитись у Торі і не булоб усіх тих нещасть", думала собі вона. „Чому я не вбила її раніше?" — дорікала вона собі і рішилась тепер це направити. Як її не стане, то може ще їй вдасться привернути до себе Тарзана, заключала вона.

Рішивши чимскоріше закінчити раз на все з Дженетою, вона дала очима знак одному жерцеві, щоб той потягнув за ручку і відкрив камяні двері до вулькану. Жрець кинувся до ручки і вже простягнув руку, щоби потягнути за ручку. Але в тій же хвилі засвистав у повітрі ніж і впився в плечі жерця. Він упав трупом.

Одначе, падаючи на землю в смертельних болях, жрець схопив таки за ручку і потягнув за неї. Двері до вулькану відкрились. У тій же хвилі з гудінням видістались звідтам вогні Тору і ясно освітили галю. Внизу клекотіла лява і віщувала смертю тим, що були на верха. Аґті спазматично зареготалась.

„Бачиш, Тарзане, божок Панту помагає мені! Ти думав, що я буду позбавлена пімсти. Ні, я своє все здобуваю. Тепер Дженета Буртон, твоя кохана, піде просто в обійми вогню Тору, піде з прошитим серцем, чого я вже сама доконаю". Вона виглядала немов божевільна. Її руки тряслись. Ось ось і вона затопить ножа в Дженету.